

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 15 d.
(OR. en)

13243/21

CONOP 68
COARM 212
CODUN 47
CFSP/PESC 1005

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvados dėl Branduolinio ginklo neplatavimo sutarties (NPT) šalių dešimtosios peržiūros konferencijos

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl Branduolinio ginklo neplatavimo sutarties (NPT) šalių dešimtosios peržiūros konferencijos, kurias Taryba priėmė 2021 m. lapkričio 15 d. posėdyje.

**TARYBOS IŠVADOS DĖL BRANDUOLINIO GINKLO NEPLATINIMO SUTARTIES
(NPT) ŠALIŲ DEŠIMTOSIOS PERŽIŪROS KONFERENCIJOS**

1. Taryba palankiai vertina tai, kad bus surengta Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties (NPT) šalių dešimtoji peržiūros konferencija, ir dar kartą patvirtina tvirtai remianti NPT, nes ši sutartis yra pasaulinio branduolinio ginklo neplatinimo režimo kertinis akmuo, esminis pagrindas siekiant branduolinio nusiginklavimo, vadovaujantis NPT VI straipsniu, ir svarbus veiksnys plėtojant branduolinės energijos naudojimą taikiems tikslams, vadovaujantis NPT IV straipsniu. Taryba pakartoja, kad Sąjunga tvirtai remia branduolinio nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės struktūros išsaugojimą ir stiprinimą. Esame tvirtai įsitikinę, kad daugiašalis ir sutartimis grindžiamas požiūris yra geriausias būdas išlaikyti ir stiprinti tarptautinę taiką ir saugumą.
2. Taryba apgailestauja dėl to, kad Dešimtąją peržiūros konferenciją teko atidėti, ir pabrėžia vertingą peržiūros konferencijų indėlį įgyvendinant NPT.
3. Taryba dar kartą patvirtina, kad svarbu užtikrinti visuotinį NPT taikymą, ir ragina visas valstybes, kurios dar to nepadarė, prisijungti prie šios Sutarties kaip branduolinio ginklo neturinčias valstybes, o iki prisijungimo laikytis joje nustatytų sąlygų. Taryba pripažįsta NPT istorinius pasiekimus – ribojamas branduolinio ginklo platinimas, sudarytos palankesnės sąlygos bendradarbiavimui branduolinės energijos naudojimo taikiems tikslams srityje ir per kelis praėjusius dešimtmečius gerokai sumažintos branduolinių ginklų atsargos. NPT turi ilgalaikę vertę, ir dabar kaip niekada svarbu ją visapusiškai įgyvendinti.

4. Taryba tvirtai remia visus tris NPT ramsčius ir toliau skatins visapusiškai, subalansuotai ir iš esmės visa apimtimi įgyvendinti 2010 m. peržiūros konferencijos veiksmų planą. Pabrėžiame, kad reikia įgyvendinti visas NPT numatytas pareigas ir ankstesnėse peržiūros konferencijose priimtus įsipareigojimus, be kita ko, kad būtina daryti konkrečią pažangą norint visapusiškai įgyvendinti VI straipsnį, siekiant galutinio tikslo – visiškai panaikinti branduolinį ginklą. Esame pasiryžę siekti saugesnio ir patikimesnio pasaulio visiems, laikantis Sutarties tikslų ir tokiu būdu, kad būtų skatinamas tarptautinis stabilumas, taika ir saugumas. Taryba palankiai vertina ES valstybių narių įsipareigojimą sutelkti politinę valią ir skatinti NPT tikslų įgyvendinimą vykdant įvairias iniciatyvas per dabartinį peržiūros ciklą, pavyzdžiui, Stokholmo iniciatyvą.
5. Dabartinėje saugumo aplinkoje, kuri pasižymi vis didesne įtampa ir rimtomis su ginklų platinimu susijusiomis krizėmis bei iššūkiais, turi būti dedamos dar didesnės pastangos nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės srityse. Taryba ragina visas atitinkamas valstybes susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, dėl kurių kiltų tolesnio įtampos didėjimo rizika ir kurie pakenktų dideliame sumažinimui, pasiektam pasibaigus Šaltajam karui. Būtina išvengti naujų branduolinio ginklavimo varžybų.
6. Taryba norėtų pabrėžti, kad už 2010 m. veiksmų plane nustatytų 64 veiksmų įgyvendinimą yra bendrai atsakingos visos be išimties NPT šalys.
7. Taryba akcentuoja šiuos klausimus:
 - savo įsipareigojimą skatinti branduolinį nusiginklavimą pagal NPT VI straipsnį, visų pirma bendrai sumažinant branduolinių ginklų pasaulines atsargas ir atsižvelgiant į ypatingą valstybių, kurios turi didžiausius branduolinių ginklų arsenalus, atsakomybę;

- savo paramą intensyvesniam dialogui, be kita ko, dialogui strateginio stabilumo, didesnio skaidrumo ir branduolinį ginklą turinčių valstybių taikomų pasitikėjimo stiprinimo priemonių klausimais, kad būtų skatinama tolesnė nusiginklavimo pažanga;
- konkretaus darbo, susijusio su strateginės ir branduolinės rizikos mažinimu, naudą, taigi – tai, kad visos atitinkamos valstybės turi skubiai aptarti praktines priemones šiuo tikslu, dėl jų susitarti ir jas įgyvendinti;
- daugiašalio bendradarbiavimo, kurį vykdant skatinamas branduolinio nusiginklavimo tikrinimas, vertę. Šiuo atžvilgiu Taryba palankiai vertina tai, kad buvo sušauktas Vyriausybės ekspertų grupės posėdis, siekiant apsvarstyti branduolinio tikrinimo vaidmenį skatinant branduolinį nusiginklavimą 2021 m. Taryba taip pat palankiai vertina praktinio bendradarbiavimo, pavyzdžiui, Keturių valstybių branduolinio tikrinimo partnerystės (angl. *Quad Nuclear Verification Partnership*) ir praktinių pratybų indėlį, pavyzdžiui, tokių kaip Belgijos pratybos, susijusios su plutonio matavimo metodais, Prancūzijos ir Vokietijos branduolinio nusiginklavimo tikrinimo (*NuDiVe*) pratybos, taip pat Nyderlandų vykdomi labai sprogčių medžiagų aptikimo metodų moksliniai tyrimai ir demonstravimas, laikantis Tarptautinės partnerystės branduolinio nusiginklavimo tikrinimo srityje (IPNDV) formato. Nors tikrinimas nėra savaiminis tikslas, toliau plėtojant tarptautinį bendradarbiavimą branduolinio nusiginklavimo tikrinimo priemonių srityje būtų padedama sukurti ir išlaikyti pasaulį be branduolinio ginklo;
- savo raginimą Nusiginklavimo konferencijoje nedelsiant pradėti ir anksti užbaigti derybas dėl Daliųjų medžiagų branduoliniams ginklams arba kitiems branduoliniams sprogstamiesiems įtaisams gamybos nutraukimo sutarties (FMCT), taip pat kad ji gali paremti derybų pradžią remiantis dokumentu CD/1299 ir jame nustatytais įgaliojimais. Kol įsigalios būsima FMCT, Taryba ragina visas atitinkamas valstybes nedelsiant paskelbti daliųjų medžiagų branduoliniams ginklams arba kitiems branduoliniams įtaisams gamybos moratoriumą ir jo laikytis.

8. Taryba palankiai vertina Jungtinių Amerikos Valstijų ir Rusijos Federacijos pasiektą susitarimą pratęsti naujosios Strateginės ginkluotės mažinimo sutarties (START) galiojimą dar penkeriems metams. Sąjunga teikia itin daug svarbos naujai START sutarčiai ir laiko ją esminiu indėliu į tarptautinį ir Europos saugumą. Dislokuotų strateginių branduolinių ginklų arsenalų mažinimas pagal naująją START sutartį, sustiprintas visų pirma joje numatytu patikimu tikrinimo mechanizmu, padeda įgyvendinti NPT VI straipsnį bendrai sumažinant dislokuotų branduolinių ginklų pasaulines atsargas. Taryba pabrėžia, kad būtina išsaugoti ir toliau plėtoti ginklų kontrolės, nusiginklavimo ir ginklų neplatavimo procesus. Primindami visų branduolinių ginklų turinčių valstybių įsipareigojimus, kylančius iš NPT VI straipsnio, pabrėžiame, kad dviem didžiausius branduolinių ginklų arsenalus turinčioms valstybėms tenka ypatinga atsakomybė branduolinio nusiginklavimo ir ginklų kontrolės srityje. Taryba ragina siekti toliau mažinti jų arsenalus, įskaitant strateginius ir nestrateginius, dislokuotus ir nedislokuotus branduolinius ginklus, ir tęsti diskusijas dėl pasitikėjimo stiprinimo, skaidrumo, rizikos mažinimo, tikrinimo veiklos, taip kuriant pagrindą dar griežtesniems ginklų kontrolės susitarimams ir ataskaitų teikimui ateityje. Raginame Kiniją aktyviai prisidėti prie šių procesų.
9. Taryba palankiai vertina tai, kad pradėtas dialogas strateginio stabilumo klausimais, o Rusijos Federacijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų aukščiausiojo lygio susitikime Ženevoje pakartota Reikjaviko aukščiausiojo lygio susitikimo deklaracija.
10. Taryba atkreipia dėmesį į labai rimtas su branduolinio ginklo naudojimu susijusias pasekmes ir pabrėžia, kad visos valstybės yra atsakingos už tai, kad jis nebūtų naudojamas.
11. Taryba pabrėžia, kad reikia atnaujinti daugiašales pastangas ir atgaivinti daugiašalių derybų organų, visų pirma Nusiginklavimo konferencijos, veiklą, šiuo atžvilgiu išnagrinėjant, kaip būtų galima pagerinti jos darbo organizavimą, ir apsvarstant jos būsimą plėtrą. Susirūpinimą tebekelia tai, kad ši konferencija tebėra aklavietėje, be kita ko, vis dar nesugebama susitarti dėl darbo programos ir vis dar nesuteiktas stebėtojo statusas visoms JT valstybėms narėms.

12. Tarybos nuomone, Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartis (CTBT) yra itin svarbi siekiant branduolinio nusiginklavimo ir branduolinio ginklo neplatinimo, o jos įsigaliojimas yra vienas iš svarbiausių Sąjungos prioritetų ir tebėra politinis jos imperatyvas. Taryba ragina pasirašyti ir ratifikuoti CTBT – be išankstinių sąlygų ir toliau nedelsiant – visas valstybes, kurios dar to nepadarė, visų pirma išvardytas II priede. Taryba taip pat ragina visas valstybes laikytis branduolinių ginklų bandomųjų sprogdinimų ar visų kitų branduolinių sprogimų moratoriumo ir susilaikyti nuo visų veiksmų, prieštaraujančių Sutarties dalykui ir tikslui.
13. Taryba pripažįsta, kad esamos zonos be branduolinių ginklų yra itin svarbios taikai ir saugumui, ir tebėra įsipareigojusi įgyvendinti 1995 m. NPT peržiūros konferencijoje priimtą Rezoliuciją dėl Artimųjų Rytų. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad 2019 m. lapkričio 20 d. buvo sušaukta JT konferencija dėl Artimųjų Rytų zonos be branduolinių bei kitų masinio naikinimo ginklų ir jų siuntimo į taikinį priemonių sukūrimo, ir konferencijos rezultatai ją džiugina. Taryba primena, kad, kaip nurodyta 2010 m. NPT peržiūros konferencijos veiksmų plane, tokios zonos gali būti sukurtos tik remiantis visų atitinkamo regiono valstybių savanoriškai sudarytais susitarimais.
14. Tarybai didelį susirūpinimą tebekelia nuolatinės su ginklu platinimu susijusios krizės ir iššūkiai, dėl kurių tebekyla grėsmės tarptautiniam saugumui, ir pabrėžia esanti pasiryžusi dėti daugiau pastangų ginklų neplatinimo srityje ir stiprinti branduolinio ginklo neplatinimo struktūrą, siekti padaryti ją visuotinę ir veiksmingesnę. Taryba pripažįsta būtinybę surasti taikius ir diplomatinius sprendimus ir pabrėžia, kad tarptautinė bendruomenė turi išlikti budri ir pasirengusi atremti šiuos iššūkius ir ryžtingai juos įveikti. Taryba pabrėžia pagrindinę JT Saugumo Tarybos atsakomybę nesilaikymo atvejais.

15. Taryba pripažįsta, kad Tarptautinė atominės energijos agentūra (TATENA) atlieka svarbų darbą, visų pirma tai, kad jos saugos garantijų sistema yra viena iš pagrindinių neplatrinimo režimo sudedamųjų dalių ir jai tenka itin svarbus vaidmuo įgyvendinant NPT. Glausus Euratomo ir TATENA bendradarbiavimas sudaro sąlygas užtikrinti veiksmingas ir efektyvias saugos garantijas. Taryba pabrėžia, kad Visapusiškų saugos garantijų susitarimas kartu su Papildomu protokolu yra dabartinis tikrinimo standartas pagal NPT, ir ragina nedelsiant pradėti šiuos dokumentus visuotinai taikyti.
16. Taryba pakartoja, kad yra tvirtai įsipareigojusi laikytis Bendro visapusiško veiksmų plano (BVVP) ir toliau jį remia. BVVP yra vienas iš pagrindinių pasaulinės branduolinio ginklo neplatrinimo struktūros elementų, kurį savo Rezoliucija 2231 (2015) vieningai patvirtino JT Saugumo Taryba. Taryba pripažįsta problemas, susijusias su vienašaliu Jungtinių Valstijų pasitraukimu iš BVVP ir jų iš naujo nustatytomis sankcijomis. Taryba pareiškia esanti itin susirūpinusi dėl to, kad Iranas toliau vykdo veiksmus, kurie yra nesuderinami su BVVP ir turi sunkių ir tam tikrais atvejais negrįžtamų padarinių ginklų platinimo srityje. Ji ragina Iraną atšaukti visą veiklą, kuri yra nesuderinama su BVVP, ir nedelsiant vėl toliau visapusiškai įgyvendinti savo įsipareigojimus branduolinėje srityje, visų pirma įgyvendinti Papildomą protokolą ir BVVP skaidrumo nuostatas. Taryba remia šiuo metu dedamas intensyvias diplomatinės pastangas BVVP jungtinėje komisijoje ir ES vyriausiojo įgaliotinio, kaip jungtinės komisijos koordinatoriaus, palaikomus ryšius su visais atitinkamais partneriais. Taryba tebėra labai susirūpinusi dėl Irano veiklos balistinių raketų srityje, ragina Iraną susilaikyti nuo veiklos, nesuderinamos su JT Saugumo Tarybos rezoliucija 2231, ir nesiimti jokios veiklos, susijusios su taip suprojektuotomis balistinėmis raketomis, kad jos galėtų nešti branduolinius ginklus, be kita ko, nevykdyti paleidimų naudojant tokią balistinių raketų technologiją. Taryba taip pat ragina Iraną neperduoti nevalstybiniais subjektams raketų, raketų komponentų ar raketų technologijų.
17. Taryba labai apgailestauja dėl to, kad Sirija dar nesiėmė ištaisomųjų priemonių, kad laikytųsi susitarimo dėl garantijų, todėl ji turi kuo skubiau pradėti skaidriai bendradarbiauti su TATENA, kad išspręstų visus likusius klausimus; Taryba ragina Siriją kuo greičiau pasirašyti su TATENA papildomą protokolą, užtikrinti, kad jis įsigaliotų, ir jį visapusiškai įgyvendinti.

18. Tarybai didelį susirūpinimą kelia vykdomas raketų technologijų platinimas, nes tai akivaizdžiai yra destabilizuojantis veiksnys. Šiuo atžvilgiu Taryba primena tvirtai remianti Raketų technologijų kontrolės režimą (MTCR) ir Hagos kovos su balistinių raketų platinimu elgesio kodeksą (HCOC). Taryba ragina visuotinai prisijungti prie HCOC – vienintelio daugiašalio skaidrumą didinančio ir pasitikėjimą stiprinančio dokumento, susijusio su balistinių raketų platinimu, – ir veiksmingai jį įgyvendinti.
19. Taryba pareiškia esanti itin susirūpinusi dėl to, kad Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika (KLDR) toliau plėtoja savo neteisėtas branduolinių ginklų ir balistinių raketų programas. Taryba smerkia veiksmus, kurių KLDR ėmėsi siekdama didinti savo branduolinių ginklų ir raketų pajėgumus, įskaitant pakartotinius raketų paleidimus ir susijusių įrenginių priežiūrą. Taryba primygtinai ragina Korėjos Liaudies Demokratinę Respubliką (KLDR) susilaikyti nuo visų branduolinių bandymų ir balistinių raketų paleidimų. Taryba ragina KLDR imtis konkrečių veiksmų siekiant visiškai, patikrinamu būdu ir negrįžtamai sunaikinti masinio naikinimo ginklus, balistines raketas ir nutraukti vykdomas branduolines programas, kaip nuspręsta Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija 2397 (2017). Taryba primygtinai ragina KLDR dalyvauti prasmingose diskusijose su visomis atitinkamomis šalimis siekiant sukurti tvarios taikos ir saugumo pagrindą ir imtis veiksmų, kuriais būtų siekiama visiško, patikrinamo ir negrįžtamo branduolinio ginklo atsisakymo Korėjos pusiasalyje. Taryba primygtinai reikalauja, kad KLDR vėl imtų laikytis NPT ir TATENA visapusiškų saugos garantijų susitarimo, užtikrintų Papildomo protokolo įsigaliojimą, ir ragina ją pasirašyti ir ratifikuoti Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartį. Taryba ragina visas valstybes laikytis savo įsipareigojimų pagal atitinkamas JT Saugumo Tarybos rezoliucijas, įskaitant visapusišką ir veiksmingą visų sankcijų įgyvendinimą.

20. Taryba yra pasiryžusi užtikrinti aukščiausius branduolinės saugos, saugumo ir saugos garantijų standartus, pripažįsta pagrindinį TATENA vaidmenį šioje srityje ir atkreipia dėmesį į jos veiklai skiriamą didelį Sąjungos finansavimą. Taryba primena, kad pagal naująją Europos tarptautinio bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonę, kuriai 2021–2027 m. skirtas 300 mln. EUR biudžetas, bus remiamos trečiosios valstybės branduolinės saugos ir radiacinės saugos, branduolinių atliekų tvarkymo ir branduolinės saugos garantijų srityse. Taryba palankiai vertina Tarptautinės branduolinio saugumo konferencijos (ICONS) ministrų deklaraciją, kuria atspindima valstybių narių politinė valia, suteikiama daugiau vertės branduolinio saugumo stiprinimo visame pasaulyje procesui ir jo tikslu pateikiamos politinės gairės.
21. Taryba dar kartą patvirtina remianti nepaneigiamą visų NPT šalių teisę plėtoti branduolinės energijos mokslinius tyrimus, gamybą ir naudojimą taikiems tikslams, nediskriminuojant ir laikantis NPT, be kita ko, TATENA techninio bendradarbiavimo programos kontekste. Taryba pripažįsta, kad reikia užtikrinti energetinį saugumą už prieinamą kainą, ir gerbia valstybių narių teisę spręsti dėl savo energijos rūšių derinio ir pasirinkti tinkamiausias technologijas, kad būtų bendrai pasiektas 2030 m. klimato srities tikslas. Taryba pripažįsta TATENA veiklą remiant valstybių narių pastangas pasiekti JT darnaus vystymosi tikslus, visų pirma galimą branduolinės srities mokslo ir technologijų indėlį tokiose srityse, kaip žmonių sveikata, žemės ūkis ir aprūpinimas maistu, vandentvarka, klimato kaita, aplinkos apsauga, kultūros paveldo išsaugojimas.
22. Taryba pabrėžia, kad lyčių lygybė ir moterų bei mergaičių įgalėjimas yra svarbus horizontalusis Sąjungos prioritetas, ir mano, kad svarbu integruoti lyčių perspektyvą į diskusijas pagal visus tris NPT ramsčius. Be to, Taryba visapusiškai remia ir skatina vienodą moterų ir vyrų dalyvavimą nusiginklavimo, ginklų neplatavimo ir ginklų kontrolės srityse ir skatina moterų dalyvavimą NPT peržiūros konferencijoje.

23. Taryba remia švietimą nusiginklavimo ir ginklų neplatinimo klausimais, prie kurio, vykdydamas įvairią veiklą, prisideda ES konsorciumas masinio naikinimo ginklų neplatinimo klausimais – Europos nepriklausomų mokslinių institutų tinklas.
24. Taryba pabrėžia, kad svarbu užtikrinti teigiamus ir esminius Dešimtosios NPT peržiūros konferencijos rezultatus peržiūrint Sutarties ir ankstesnių įsipareigojimų įgyvendinimą, taip pat nustatant sritis, kuriose ateityje turėtų būti siekiama tolesnės pažangos, ir kokiomis priemonėmis to turėtų būti siekiama. Taryba priima sprendimą aktyviai prisidėti prie NPT peržiūros konferencijos, be kita ko, teikiant Dešimtajai peržiūros konferencijai pasiūlymus dėl konkrečių, į ateitį orientuotų veiksmų. Tuo tikslu ji, teikdama darbinius dokumentus, prisidėjo prie dabartinio peržiūros ciklo ir ES valstybių narių nacionalinių įgyvendinimo ataskaitų. Sąjunga ir jos valstybės narės laikysis aktyvaus ir konstruktyvaus požiūrio į derybas peržiūros konferencijoje.
-